

Pääministeri Petteri Orpo
Valtiovarainministeri Riikka Purra
Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
Opetusministeri Anders Adlercreuz

Valtiosihteerit
Kansliapäälliköt
Eduskuntapuolueiden muut puheenjohtajat

Asia: MTK:n päähuomiot budjettiriiheen 1.-2.9.2026

MTK haluaa olla edistämässä julkisen talouden tervehdyttämistä kestäväällä ja vastuullisella tavalla. Haluamme tuoda 250 000-päisen jäsenkuntamme avulla myös uutta kasvua Suomeen jäsenkuntamme edustamien elinkeinojen avulla. Maaseudun uusiutuviin raaka-aineisiin pohjautuvat elinkeinot, maa- ja metsätalous, bioenergia sekä muut palvelut ovat keskeisessä roolissa taloudellisen menestyksen rakentamisessa.

Taloudellisen toimeliaisuuden lisäksi maaseutuelinkeinot ovat keskeisessä roolissa kansakuntamme kokonaisturvallisuuden rakentamisessa. Ne ovat myös keskiössä, kun teemme yhteiskuntana aitoa vihreää siirtymää pois fossiilitaloudesta.

Geopoliittiset riskit ovat iskeneet poikkeuksellisen ankarasti erityisesti maatalouteen. Ruuan- tuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi joudumme poikkeuksellisesti esittämään nopeita kriisitoimia. Minkäänlaisia lisäkustannuksia ei elinkeino kestä. Pitkään jatkunut heikko kannattavuus on johtanut siihen, ettei nykyisen kaltaista kriisiä kyetä tilatasolla hoitamaan. Tässä tilanteessa on valtiovallan kannettava myös vastuunsa.

- 1. MTK edellyttää valtiolta nopeita ja riittävästi resursoituja toimia sekä koko valtioneuvoston osallistumista ASF-kriisinhoitoon.**
- 2. MTK edellyttää, että hallitus vie loppuun hallitusohjelman lupaukset täysimääräisesti alkutuotannon kilpailukyyn ja kannattavuuden parantamisesta, ruuan kasvuohjelmasta ja maatalouspolitiikan uudistamisesta.**

24.8.2026

- 3. Alkutuotantoon kohdistuvaan poikkeukselliseen kustannusten nousuun on vastattava nyt MTK:n esittämällä kriisipaketilla. MTK vaatii, että EU:n sallimat kriisitukivälineet hyödynnetään täysimääräisesti ja kohdennetaan ensisijaisesti maatalolle lannoitteiden ja polttoaineiden kustannustuen muodossa tässä haastavassa geopoliittisessa tilanteessa.**
- 4. MTK esittää elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantamisen ja ruokaviennin kasvuohjelman edistämisen käynnistämällä elintarvikemarkkinalain seuraavaa uudistusta ja vakinaistamalla elintarvikeviennin palvelurakenteen ja yritysten vientipolun hallitusohjelman, MAKRA-raportin ja ruokastrategian linjausten mukaisesti.**
- 5. Ennallistamissuunnitelman toimeenpanoa varten on laadittava pitkäjänteinen ja ennakoitava rahoitus- ja budjettisuunnitelma.**
- 6. MTK pitää METSO-rahoituksen suuntaa oikeana, mutta riittämättömänä vanhojen metsien suojelun tavoitteisiin nähden.**
- 7. MTK on pöyristynyt, jos hallitus entisestään pahentaa metsätalouden rahoituksen kriisiä leikkaamalla METKA:n myöntövaltuuksia. MTK vaatii myöntövaltuuksiin reilua lisäystä.**

24.8.2026

Maatalous

Suomalainen maatalous ja ruoantuotanto ovat tilanteessa, jossa kustannuskriisi, markkinaepävarmuus sekä kansallisen sääntelyn kumuloituminen uhkaavat koko sektorin kilpailukykyä ja investointikykyä. Hallitusohjelma ja MAKRA-raportti sekä kansallinen ruokastrategia määrittävät selkeän tavoitetilan maatalouden toimintaympäristön vahvistamiseksi, mutta toimeenpanossa on merkittäviä puutteita, jotka heikentävät kilpailukykyä edelleen.

Suomen ensimmäinen afrikkalaisen sikaruton tapaus on vakava isku koko suomalaiselle sika- ja muulle ruokaketjulle sekä alueen metsätaloudelle ja muille maaseutuelinkeinoille. MTK edellyttää valtiolta nopeita ja riittävästi resursoituja toimia sekä koko valtioneuvoston osallistumista ASF-kriisinhoitoon. Tauti pitää hävittää nopeasti ja sikasektorin toiminnan jatkuvuus on varmistettava huolehtimalla vientisopimusten alueellistamisesta. Lisäksi on varmistettava markkinoiden toimivuus sekä maaseutuyrittäjien ja metsänomistajien oikeusturva. Viranomaisten rajoitusten aiheuttamat välittömät ja välilliset taloudelliset menetykset elinkeinon harjoittajille on korvattava täysimääräisesti. Muiden maiden ASF-kokemusten perusteella on varauduttava epidemian pitkään kesto.

ASF-kriisin hoitaminen vastuullisesti ja tehokkaasti edellyttää muun muassa sitä, että taudin torjunnan resurssointia tulee lisätä ja vientimarkkinoiden avaamista tulee edistää uusilla alueellistamissopimuksilla keskeisillä markkina-alueilla. Myös sadonkorjuuseen liittyviä haasteita on kyettävä hoitamaan pikaisesti muun muassa valtion viljaostoilla taudin rajoitusalueelta. Näiden lisäksi villisikakantaa on kyettävä leikkaamaan rajusti kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla. Viimeisenä keinona on myös pikaisesti aloitettava tarvittava säädöstyö välittömien ja välillisten tulonmenetysten ja kustannusten korvausten maksamiseen sekä eri ennalta ehkäisevien toimien mahdollistamiseksi.

MTK edellyttää lisäksi, että salmonellarahaston perustamista edistetään määrätietoisesti ja rahaston pääomittamiseen varatut määrärahat turvataan.

Ympäristö

On tärkeää, ettei vesien- ja merenhoitoon eikä muihin ympäristötoimiin VM:n ehdotuksessa esitettyä rahoitusta leikata. Maa- ja metsätalouteen kohdistuu runsaasti ympäristökuormituksen vähentämistavoitteita, joiden toimeenpanoon tarvitaan valtiolta taloudellista tukea.

24.8.2026

Metsien käyttö on turvattava. Metsien käytölle on vaadittu esimerkiksi ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi hakkuurajoituksia. Hakkuista rajoittavista toimista tulee pidättäytyä ja olemassa olevia rajoitteita on purettava. Aktiivinen metsien käyttö mahdollistaa ilmastonmuutoksen vastaisen taistelun.

Valtion talousarvioesityksessä esitetään METSO-ohjelmaan 30 milj. euroa ja HELMEEN 40 milj. euroa. Maanomistajat tarjoavat esimerkiksi METSO- ohjelmaan alueita pysyvään suoje- luun niin paljon, että alueellisissa elinvoimakkeuksissa on vuosien jonot. Helmi-ohjelman avustuksia ennallistamis- ja luonnonhoitohankkeisiin on tarkoitus laajentaa kuntien ja järjes- töjen lisäksi myös yksityisiin maanomistajiin, mitä MTK pitää erittäin tervetulleena. Tällöin Helmi-varoista voidaan rahoittaa vapaaehtoisia hankkeita myös yksityismailla, mikä tukee en- nallistamisasetuksen toimeenpanoa.

MTK tukee ja kehittää aktiivisesti luonnonarvomarkkinoita. Vaikka yksityistä rahaa ohjautuu luonnonsuojeluun kehittyvän luonnonarvomarkkinan kautta, niin päävastuu luonnonsuojelun rahoittamisesta tulee säilyä valtiolla. Kansallisen ennallistamissuunnitelman toimeenpanon edellytyksenä on uskottava sekä etukäteen suunniteltu ja varmistettu rahoitus. Lausuntokier- roksella olevan kansallisen ennallistamissuunnitelman yhteenvedon luonnoksen mukaan esi- tettyjen toimien rahoitusvaje nykyiseen rahoitustasoon nähden on noin 400 milj. euroa vuo- dessa. Rahoituksen valmistelu tulee kytkeä kiinteästi kansallisen ennallistamissuunnitelman valmisteluun siten, että päätökset tavoitteista, toimenpiteistä ja niiden rahoituksesta etene- vät samanaikaisesti.

Data

MMM:n tilaamassa ruoka-alan datatalouden kehitystarpeet –selvityksessä on ehdotettu useita toimenpiteitä dataa koskevan markkinaepätasapainon korjaamiseksi. Keskeinen ehdo- tus on luoda niin sanottu neutraali orkestraattori ruoka-alan datatalousekosysteemille. Or- kestraattorin tehtäviin kuuluvat käynnistysvaiheessa osallistujien yhteistyön fasilitointi, data- hallintaratkaisujen luominen sekä ekosysteemitoinnin yhteisten pelinsääntöjen rakentami- nen. MTK edellyttää, että orkestraattorityön käynnistämiseen ja toiminnan vakiinnuttamiseen varataan budjetissa riittävä rahoitus. Rahoituksen tarkka taso määräytyy valittavasta toiminta- tavasta. MTK pitää parhaana mallia, jossa orkestrointi käynnistetään jo olemassa olevalle ruo- kaketjun dataa tuntevalle alustalle. Alustan operatiiviseen toimintaan osallistetaan tasapuoli- sesti kaikki ruokajärjestelmän toimijat, kuten alkutuotanto, teollisuus, kauppa, alan

24.8.2026

tietokantoja hallinnoivat tahot, tutkimus ja ruokadatapohjaista liiketoimintaa kehittävä yritysmaailma. Operatiivisen toiminnan vakiinnuttua orkestraattorin resurssointi tulee perustumaan esimerkiksi palvelujen myyntiin ja hankerahoituksiin.

Veropolitiikka

Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta ei pidä toteuttaa

Kiinteistöveron arvostamisuudistus ei korjaisi nykytilan ongelmia, vaan aiheuttaa uusia. Uudistus tekisi kiinteistöverosta epävakaa tulonlähteen. Lisäksi uudistus uhkaa pahimmillaan johtaa kaaokseen, koska arvostukset ovat äärimmäisen epätarkkoja ja sattumanvaraisia. Uudistus johtaisi kohtuuttomiin ja sattumanvaraisiin korotuksiin.

Nykyllänsäädännön mukainen kaavamainen ja tekninen kiinteistöjen arvostaminen on oikeudenmukaisempi ja selkeämpi tapa arvostaa kiinteistöt kiinteistöverotuksessa, kuin hyvin epäluotettava joihinkin kustannuskeskiarvoihin perustuva arvo, joka on todellisuudessa täysin satunnainen yksittäisen kiinteistön osalta.

Kiinteistöveron pitää säilyä tasoltaan alhaisena rekisteriverotuksena, joka voidaan määrätä automaattiossa. Näin vero säilyy verovelvolliselle kohtuullisena ja kunnille vakaana tulonlähteenä. Myöskään hidastunutta kiinteistö- ja asuntomarkkinaa ei tule rasittaa uusilla lisäkustannuksilla ja epävarmuuksilla.

Hankintameno-olettama on nostettava 50 prosenttiin

Luovutusvoitto eli myyntivoitto saadaan, kun myyntihinnasta vähennetään hankintameno ja voiton hankkimisesta aiheutuneet kulut. Hankintamenojen asemesta luovutusvoitosta voidaan vähentää hankintameno-olettama, jos se tuottaa edullisemman lopputuloksen verovelvolliselle. Hankintameno-olettama on 20 % myyntihinnasta, kun omaisuus on omistettu alle 10 vuotta. Olettama on 40 % myyntihinnasta, kun omaisuus on omistettu vähintään 10 vuotta.

Pitkään omistetun omaisuuden osalta hankintameno-olettama ei riittävästi huomioi inflaatiota. Yli kymmenen vuotta omistetun omaisuuden hankintameno-olettama on palautettava 50 prosenttiin.

24.8.2026

Maatalouden energiaveron palautus

Hallitus päätti aiemmin helpottaa maatalojen taloudellista tilannetta korottamalla energiaveron lisäpalautusta määräaikaisesti energiaverodirektiivin sallimaan enimmäismäärään. Lisäpalautusta korotetaan neljällä sentillä litralta vuosien 2025 ja 2026 palautusten osalta. MTK katsoo, että tämä määräaikainen korotus pitää muuttua toistaiseksi voimassa olevaksi.

Energiapolitiikka

MTK:n näkemyksen mukaan maatalouden energiaveron palautuksen kohentamisella pystytään vastaamaan vain pieneltä osin Iranin sodan aiheuttamaan polttoaineiden hintojen nousuun. Liikenteen päästökaupan aloittaminen aiheuttaa merkittävän tuotantokustannusten nousun maa- ja metsätalouteen. MTK:n näkemyksen mukaan Suomen on kansallisesti löydettävä keinot kompensoida päästökaupan aiheuttamat kustannukset maa- ja metsätaloudelle.

Ilmasto- ja metsäpolitiikka

MTK:n näkemyksen mukaan on johdonmukaista ja tervetullutta, että joutoalueiden metsitystukeen on löydetty tarvittavat varat. Toimenpiteellä tavoitellaan hallittua ja maltillista metsäpinta-alan kasvua. Se on konkreettinen toimenpide, jossa kustannustehokkaalla tavalla yhdistyy elinkeinojen tehostaminen ja ilmastohyödyllisyys.

Metsätalouden kannustejärjestelmä on kärsinyt pitkäaikaisesti varojen puutteesta. MTK:n näkemyksen mukaan METKA tulisi pääomittaa tarvetta vastaavalle tasolle, jolloin järjestelmän pitkän aikavälin kestävyys pystyttäisiin turvaamaan. Lisäystä tarvitaan sekä myöntövaltuuteen että määrärahoihin. Vajaus pahenee vuosittain ja lähestyy jo 20 miljoonaa. Myöntövaltuuksien riittämättömyys on syy siihen, että hurja määrä valmisteltuja metsätiehankkeita peruuntuu. Tästä seuraa tieverkon rapistuminen entisestään ja osalla alueista viimeistenkin tienkunnostuspalveluiden loppuminen. MTK muistuttaa, että vain kasvavat ja laadukkaasti hoidetut metsät tuottavat pitkällä aikavälillä sekä ilmaston, että talouden kannalta kestäviä ratkaisuja.

Tiestön kunnossapito

24.8.2026

Esitetty yksityisteiden avustuksen määrärahojen korotus on myönteinen ja oikeansuuntainen ratkaisu. Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa talousarvioehdotuksessaan avustusten määrärahaksi 13,5 miljoonaa euroa. Esitetty määrärahataso jää kuitenkin noin puoleen kestäväksi arvioidusta 25 miljoonan euron tasosta.

Huolestuttavaa on sen sijaan, että valtiovarainministeriön budjettiehdotus leikkaisi perustienpidon rahoitusta noin neljäsosalla vuodesta 2025 vuoteen 2026 ja priorisoisi tieverkon vilkkainta osaa. Esitys kiihdyttäisi korjausvelan kasvua erityisesti alueellisella tieverkolla, jolla on suuri merkitys Suomen biotalouden, talouskasvun ja huoltovarmuuden kannalta.

Tero Hemmilä
puheenjohtaja

Jyrki Wallin
toiminnanjohtaja